

KLASYKA MNIEJ ZNANA

Ignacy Krasicki

BAJKI

universitas

BAJKI

K L A S Y K A   M N I E J   Z N A N A

Ignacy Krasicki

BAJKI

Kraków

© Copyright for *Klasyka Mniej Znana*
by Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych
UNIVERSITAS, Kraków 2003

Podstawą edycji jest wydanie: Ignacy Krasicki, *Bajki*, oprac.
Zbigniew Goliński, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1975.
Tekst zmodernizowano według obowiązujących zasad
ortograficznych i interpunkcyjnych.

Wybór i opracowanie
Paweł Bukowiec

ISBN 97883-242-1126-5
TAiWPN UNIVERSITAS

Projekt okładki serii
Ewa Gray

BAJKI I PRZYPOWIEŚCI

1779

*Suspicione si qui errabit sua,
Et rapiet ad se, quod erit commune omnium,
Stulte nudabit animi conscientiam.*

Jeśli zaś w rozumieniu swym kto się pomyli
I, co wszystkim powszechna, do siebie nachyli,
Głupie obnaży swoje sumienie.

(Fedrus, *Prologus ad Eutichum*, tłum. J. E. Minasowicz)

DO DZIECI

O wy, co wszystkie porzuciwszy względy,
Za cackiem bieczyć gotowi w zapędy,
Za cackiem, które zbyt wysoko leci,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

Wy, których tylko niestatek żywiołem,
Co się o fraszki uganiacie wspołem,
O fraszki, których zysk maże i szpeci,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

Wy, którzy marne przybrawszy postaci,
Baśniami ludzi umiecie współbraci,
Baśniami, które umysł płochy kleci,
Bajki wam niosę, posłuchajcie, dzieci.

WSTĘP DO BAJEK

Był młody, który życie wstrzemięźliwie pędził;
Był stary, który nigdy nie łajał, nie zrządził;
Był bogacz, który zbiorów potrzebnym udzielał;
Był autor, co się z cudzej sławy rozweselał;
Był celnik, który nie kradł; szewc, który nie pijał;
Żołnierz, co się nie chwalił; łotr, co nie rozbijał;
Był minister rzetelny, o sobie nie myślał;
Był na koniec poeta, co nigdy nie zmyślał.
– A cóż to jest za bajka? Wszystko to być może!
– Prawda, jednakże ja to między bajki włożę.

CZĘŚĆ PIERWSZA

1. ABUZEI I TAIR

„Winszuj, ojcze – rzekł Tair – w dobrym jestem stanie.
Jutrom szwagier sultana i na polowanie
Z nim wyjeżdżam”. Rzekł ojciec: „Wszystko to odmienne.
Łaska pańska, gust kobiet, pogody jesienne”.
Jakoż zgadł, piękny projekt wcale się nie nadał:
Sultan siostrę odmówił, cały dzień deszcz padał.

2. POTOK I RZEKA

Potok, z wierzchołka góry lecący z hałasem,
Śmiał się z rzeki; spokojnie płynęła tymczasem.
Nie stało wód u góry, gdy śniegi stopniały,
Aż z owego potoka strumyk tylko mały.
Co gorsza: ten, co zaczął z hałasem i krzykiem,
Wpadł w rzekę i na koniec przestał być strumykiem.

3. PAPUGA I WIEWIÓRKA

Młoda jedna papuga, piękna, okazała,
Lepiej jeszcze od pani swojej szczebiotała.
Stąd plotki: bo co tylko zdrożnego postrzegła,
Zaraz z nową powieścią do jejności biegła.
Była tam i wiewiórka wychowana z ptaszki,
Ta tylko pilnowała skoków i igraszki.
Żyły w zgodzie, co rzadka, zwłaszcza przez czas długi,
Pani ptaka kochała, a wiewiórkę służy.
Widząc, że jej nie lubią, raz papuga rzekła:
„Rada bym tej niechęci przyczyny docięła”.
Rzecz na to wiewiórka: „Przyczyny nie badaj,
Tak rób jak ja: baw panią, a niewiele gadaj”.

4. LIS MŁODY I STARY

Młody lis, nieświadomy myśliwych rzemiosła,
Cieszył się, że sierść nowa na zimę odrosła.
Rzekł stary: „Bezpieczeństwo tych ozdób nie lubi;
Nie masz się z czego cieszyć, ta nas piękność gubi”.

5. KULAWY I ŚLEPY

Niósł ślepy kulawego, dobrze im się działo;
Ale że to ślepemu nieznośno się zdało,
Iż musiał zawsze słuchać, co kulawy prawi,
Wziął kij w rękę: „Ten – rzecz – z szwanku nas wybawi”.
Idą; a wtem kulawy krzyknie: „Umknij w lewo!”
Ślepy wprost i, choć z kijem, uderzył łbem w drzewo.
Idą dalej; kulawy przestrzega od wody;
Ślepy w bród; sakwy zmaczał, nie wyszli bez szkody.
Na koniec, przestrzeżony, gdy nie mijał dołu,
I ślepy, i kulawy zginęli pospołu.
I ten winien, co kijem bezpieczeństwo mierzył,
I ten, co bezpieczeństwa głupiemu powierzył.

6. ORZEŁ I JASTRZĄB

Orzeł, nie chcąc się podłym polowaniem bawić,
Postanowił jastrzębia na wróble wyprawić.
Przynosił jastrząb wróble, jadł je orzeł smacznie;
Zaprawiony na koniec przysmaczkiem nieznacznie,
Kiedy go coraz żywszy apetyt przenika –
Zjadł ptaszka na śniadanie, na obiad ptasznika.

7. OJCIEC ŁAKOMY, SYN ROZRZUTNY

Zawždy się zbytek kończy doświadczeniem smutnym.
Płakał ojciec łakomy nad synem rozrzutnym.
Umarli oba z głodu, każdy z nich zasłużył:
Syn, że nadto używał, ojciec, że nie użył.

8. SZCZUR I KOT

„Mnie to kadzą” – rzekł hardzie do swego rodzeństwa
Siedząc szczur na ołtarzu podczas nabożeństwa.
Wtem, gdy się dymem kadzidł zbytecznych zakrzuszył –
Wpadł kot z boku na niego, porwał i udusił.

9. OCEAN I TAGUS RZEKA

Ocean, niezmiernością swoją zbyt uchwały,
Gardzić począł rzekami, które weń wpływały.
„Przeście – mówił do nich – dodawać mi wody”.
Rzekł Tagus: „Daj nam pokój; dla twojej wygody,
Dla twojej wspaniałości żyzną ziemię porzem:
Gdybym ja nie był rzeką, nie byłbyś ty morzem”.

10. ŻREBIEC I KOŃ STARY

Gdy starszych przybierano w pozłacane rzędy,
Gniwał się młody źrebiec na takowe względy.
Przyszła kolej na niego; z początku był hardy,
Aż kiedy w pysku poczuł munsztuk nader twardy,
Gdy jeźdźca przyszło dźwigać, znosić rzemień tęgi,
Gdy go ścisnąć poczęły dychtowne popręgi,
W płacz nieborak; a stary: „Na co ten płacz zda się?
Chciałeś – cierpieć. Żal próżny, kiedy poniewczasie”.